

Dessutom två för månaden helt nya arter, *lärfalk* den 2:a samt *tofsvipa* den 10:e.

Den 2 oktober genomfördes Bird Watch Day samtidigt på flera lokaler i kommunen. Vid Hagaberg räknades denna dag till knappt tusen fåglar fördelade på 50 arter. Mest överraskande var nog den lärfalk som gjorde snabbvisit helt nära tornet mitt på dagen.

Till månadens karaktärsarter får nog rovfågeln räknas, inte mindre än åtta olika arter totalt, tillsammans med flockarna av *sidensvans* och *skägges*. Sidensvansen är en inte alltför ofta sedd fågel vid Hagaberg men i år uppehöll sig flockar på upp emot 200 hela månaden med början den 7:e. Deras beteende var dessutom annorlunda än man annars är van. Ofta sågs de flyga i samlande flockar över trädkropparna och Ullersättersviken på födosök, troigen var det insekter av något slag. De första skäggesarna sågs den 6:e och därefter i stort sett dagligen hela månaden. Största flocken den 19:e på inte mindre än 40 ex vilket samtidigt är det största antal som registrerats i kommunen någonsin.

Dessutom kan nämnas 70 sydsträckande *sädgäss* den 11:e, dagen efter det stora kallluftsbrottet från norr dagen före. Just denna dag sågs 1000-tals tranor sträcka förbi Hagaberg i en aldrig sinande ström, de följde skogen i öster ner mot Blåsåsen. Överhuvudtaget var den 10:e en fin sträckdag med till exempel två sydsträckande blåa kärrhökar rakt över tornet, tre havsörnar, stenfalk och tofsvipa.

Den 19:e sågs en hona *salskrake* i inre delen av viken. Saknades gjorde bl.a.

enkelbeckasin, sånglärka, trädkrypare och stare. Totalt gjordes 21 besök.

November

Totalt iaktogs 49 arter vilket är rekord för denna månad. Inga för året nya arter, däremot två nya för månaden, nämligen *kungsörn* och *sothöna*. Därmed har hittills under året 143 arter noterats vilket kan jämföras med fjolåret 144 arter.

Flera arter sågs ovanligt långt in i november månader. Som exempel blev sista datum för; skäggdopping (14/11), storskarv (9/11), häger (19/11), kricka (9/11), sothöna (9/11), vattenrall (hela månaden), rödhake (hela månaden), bofink (17/11) och sävsparv (22/11).

Dessutom kan nämnas en flock om ca 30 *sjöorrar* som rastade i höjd med Hultanabben den 5 och 6:e november, en *havstrut* sträckte mot SV den 9:e och samma dag sågs en förbiflygande *sparvuggla* intill tornet, ivrigt mobbad av en mindre flock med blåmesar. *Skäggesarna* var kvar på lokalen t.o.m. den 9:e.

Den första snön föll den 18 november och redan nästa dag var större delen av Ullersättersviken isbelagd efter en kylig natt. Samtidigt sträckte en hel del *sångsvanor* mot söder dessa dagar. Som mest iaktogs totalt 114 ex den 19:e, största flockarna var 57 ex den 17:e och 52 ex den 19:e november. Saknades gjorde bl.a. spillkräka, svartmes och varfågel denna månad och totalt gjordes 16 besök.

BIRDWATCH - tio år för Frövi fågelklubb 1995-2004

Tommy Oscarsson

Birdwatch startade 1993 för att få folk att uppskatta naturen genom fågelskådning. Tanken var att få ut så många människor som möjligt i fält för att få gelskåda och rapportera så många arter som möjligt av världens ca 10 000.

Varje år så ansvarar ett land för den sammansättning som görs för varje världsdel. Varje land gör en egen sammanställning och skickar sen vidare den till det ansvariga landet. Vi i Sverige har en stor fördel som har det perfekta rapportsystemet, nämligen Svalan som alla kan rapportera till även om man inte är aktiv i någon klubb men som ändå tycker att man vill vara med och bidra under denna helg.

Klubbens första Birdwatch var 1995 och har allt sedan dess varit en populär dag för många i klubben. Det visar framförallt det höga deltagarantalet på. Varje år så har vi haft många lokaler bevakade och många roliga obsar har gjorts under de tio åren. Det första året var det 18 lokaler och 23 personer som deltog, en fantastisk siffra som vi inte har kunnat komma upp i någon gång efter det. Totalt har 23 lokaler varit med sedan 1995 och antalet personer som någon gång deltagit på Birdwatch är 41.

Under de tio åren har vi sett 135 olika arter av ca 100 000 fåglar. Det är en bra siffra. En reflektion när man går igenom lokalerna är att aldrig Morskogasjön varit med. Det är ju en av de mer

välbesökta lokalerna i kommunen. Vi får väl se om det är någon som vill ta den i framtiden.

Vi har många gånger fått beröm av SOF i Vår fågelvärld och på deras hemsida för vårt outtröttliga engagemang år efter år. I år stod det, jag citerar: "Ett exempel på en flitig lokal Birdwatch-arrangör i Sverige är Frövi fågelklubb som för tionde året i rad bemannat ett flertal platser i trakten och räknat fåglar. På de tio åren har man sammanlagt räknat över 100 000 fåglar, vilket är en god prestation mitt i inlandet." Lite beröm är ju alltid kul. Dessa lovord kan vi alla som någon gång varit med på Birdwatch ta åt oss av.

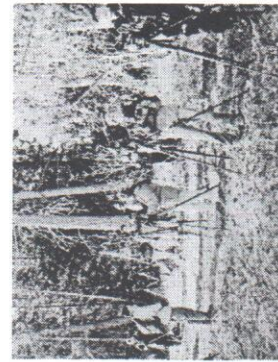
Sen 1993 har mer än 750 000 människor deltagit på Birdwatch över hela världen. 1997 deltog 184 376 personer från 88 länder på World Birdwatchday och då räknades hela 5935 arter in! I Guinness rekordbok räknas detta som det största fågelevenemanget någonsin.

Den första fågelfestivalen (Birdfestival) som hölls var 2001 och lockade över 300 000 människor i 88 länder. Detta var en utvidgning av Birdwatch, där man nu ville nå ut till en större skara människor och allmänheten bl a genom media. Denna fågelfestival pågår under hela oktober månad och innefattar förutom huvudevenemanget Birdwatch även en rad andra fågelrelaterade händer som inte är direkt förknippade

med fålskådning. T ex kan det vara seminarier som rör olika fågelämnen eller filmvisningar, konst och fotoutställningar samt barnevenemang där ansiktsmålning, skapande av fågelkostymer, målardävlingar är några av exemplen.

Jag tror att en stor del av många intresse för fåglar är en fascination av att kunna flyga. Att se fåglar fara fram över himlen snabbt eller på glidande vingar graciöst komma farande får oss att beundra dessa djur. En annan aspekt av fågelskådningen är överraskningsmomentet, man vet ju inte vad som dyker upp. För de flesta är det just det som gör att man gång på gång åker till samma lokal just för man tänker att i dag så kanske det finns något riktigt kul där.

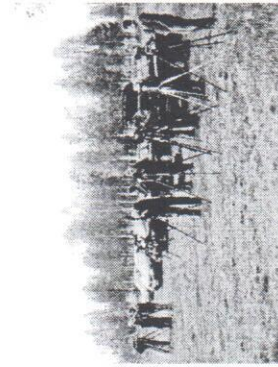
De många sätten man kan skåda fågel på är också en del av intresset. Har man ont om tid så går det ju att ta handkikaren och göra en snabbvisit på favoritlokalen. Sträckskådning lockar en del medan andra tycker det är njutningsfullt

Sjömosjön

att ströva runt i skogen och spana efter skogsfågel. Årstiderna har också sin tjusning under fågelåret. Våren med de flyttande fåglarna som är på väg norrut och hösten med de återvändande flockarna med både vuxna och unga fåglar har sin charm. Då det är sommar kan man ägna sig åt nattfågellarm och deras låten och kombinera det med att kontrollera häckningar. Då det är börjar bli mörkt och termometern börjar visa minus och det har blivit vinter så vaknar ugglorna till liv och deras säsong börjar. Att om natten åka runt för att lyssna efter ugglor brukar locka många både fågelskådare och allmänt naturintresserade människor.

Avslutningsvis skulle jag vilja citera Mickael Szoba organisatör för World Birdfestival 2001 ”Fåglar inspirerar människor i alla åldrar, religioner och etniska grupper. Ofta genom deras skönhet, sång, låten eller beteende och länkar till människan.” Dessa ord tycker jag är träffande just vad gäller människors fascination för fåglar.

Storåbadet

och (f) female hona. (Ad) menas adult alltså vuxen fågel i sin fullständiga dräkt, (str s) betyder sträckande söder.

Deltagare vid de olika lokalerna 1995-2004

Hagaberg 10 år

1995: Andreas Sandberg.
1996: Andreas Sandberg och Pär Persson.
1997-1999: Jan-Erik Malmstigen.
2000-2001: Andreas Sandberg.
2002-2004: Jan-Erik Malmstigen samt Anders Hjerling. 2003

Österhammarsjön 10 år

1995-1998: Christer Eriksson.
1999: Bosse Dahlström.
2000: Ulla Wallin, Inga-Britt Eriksson och Anders Forsell.
2001: Anders Forsell.
2002: Bosse Carlsson.
2003-2004: Ulla Wallin och Sven-Olof Eriksson.

Sällingsjön 10 år

1995-1997: Mattias Rudenvall.
1998-1999: Ulla Wallin och Inga-Britt Eriksson.
2000-2002: Mattias Rudenvall.
2003-2004: Mattias Rudenvall och Bosse Carlsson.

Sjömosjön 10 år

1995-1997: Björn Lindberg.
1998: Bosse Dahlström.
1999-2000: Björn Lindberg.
2001: Christer Eriksson.
2002-2004: Per och Johan Andersson.

Näset-St.Lindesjön 10 år

1995-2004: Per-Martin Ramberg samt Roland Johansson 1996.

Storåbadet 9 år

1995-1996: Mats Andersson och Jan-Erik Malmstigen.
1997-1998: Mats Andersson.
2000-2002: Lennart Sandberg.
2003: Mats Andersson.
2004: Lennart Sandberg.

Albäcksåån 9 år

1996-1997: Ulla och Mona Wallin samt Tommy Oscarsson.
1998-1999: Tommy Oscarsson.
2000-2001: Tommy Oscarsson och Bosse Carlsson.
2002: Tommy och Roland Oscarsson.
2003-2004: Tommy Oscarsson och Per Axelsson.

Sotaren-Väringen 9 år

1995: Sven-Olof Eriksson, Jerry Andersson och L-E Englund.
1996-2004: Kjell Mattsson utom 1997 då lokalen var obebodad.

Västvalla 8 år

1995: Ulf och Pär Jacobsson.
1996: Ulf och Pär Jacobsson samt Magnus Köpman.
1997: Ulf Jacobsson.
1998: Endast komplettering av Pär Jacobsson.

Sörbysjön 8 år

1995-1997: Tomas Haraldsson.
1998: Lennart Sandberg.
2000: Lennart Sandberg.
2001: Ulla Wallin och Inga-Britt Eriksson.

2002: Ulla Wallin och Sven-Olof Eriksson.
2003: Lennart Sandberg.

Rynninge 6 år

1997-1998: Sven-Olof Eriksson.
2000-2003: Bosse Dahlström.

Gammelbo-flygfält 5 år

2000-2004: Ulf Almqvist.

Orrkilen 3 år

2001-2002: Björn Lindberg.
2004: Björn Lindberg.

Nederby 3 år

1998: Björn Lindberg.
2002: Jerry Andersson.
2003: Linnea Jakobsson.

Blåsåsen 3 år

1995: Kjell Jansson.
1997: Kjell Jansson.
1998: Tomas Haraldsson.

Urval av de roligaste obsarna 1995-2004

Hagaberg

96- 1 salskrake, 1 vattenrall.
97- 2 mindre hackspett, 1 vattenrall.
98- 1 vattenrall.
99- 2 storskarv, 1 havsörn, 1 vattenrall, 1 kattuggla, 1 gransångare, 1 svarthätta, 1 lövsångare.

00- 5 storskarv, 1 vattenrall.
1 kungsfiskare, 20 skäggesmes, 5 stjärtmes, 1 gransångare.
01- 3 storskarv, 2 vattenrall, 2 sparvuggla, 1 gråspett, 1 forsärla, 1 rörsångare, 1 gransångare, 1 mindre flugsnappare, 4 bändelkorsnabb,
02- 4 storskarv, 1 stenfalk, 1 vattenrall, 1 morkulla, 1 havstrut, 3 gransångare.

Österhammarsjön

95- 2 blå kärrhök, 1 duvhök.
96- 1 havsörn, 2 blå kärrhök, 334 trana, 1 varfågel.
97- 1 duvhök.
99- 1 blå kärrhök, 1 duvhök.
00- 1 havsörn.
01- 1 storskarv, 1f gråspett, 1 varfågel.
02- 4 vitkindad gås, 1f brun kärrhök, 1ad pilgrimsfalk.
03- 1ad havsörn, 2f blå kärrhök, 1 varfågel.
04- 1 blå kärrhök, 1 vattenrall.

Sällingesjön

95- 1 havsörn.
96- 1 havsörn, 2 brun kärrhök, 1 blå kärrhök, 1 duvhök.
97- 1 duvhök, 1 kärrsnäppa, 1 mindre hackspett.
99- 1 blå kärrhök, 1 fjällvråk, 2 sten-skvätta.
00- 1 havsörn, 22 hämpling.
01- 3 spetsbergsgås, 7 stjärtand, 1 sten-falk, 1 rop mindre hackspett, 1 varfågel.
02- 4 vitkindad gås, 1ad havsörn, 1ad pilgrimsfalk.
03- 1m blå kärrhök, 1 tornfalk, 1 sten-falk, 1 varfågel.
04- 1 vitkindad gås.

Sjömosjön

95- 3 blå kärrhök, 1 nötkräka.
96- 2 blå kärrhök.
97- 3 blå kärrhök, 1 brun kärrhök.
98- 2 blå kärrhök, 1 fjällvråk, 2 torn-falk, 1 varfågel.
99- 1 brun kärrhök, 3 blå kärrhök, 41 ormvråk, 2 fjällvråk, 1 tornfalk, 1 kustpipare, 1 sparvuggla.
00- 7 storskarv, 1m snatterand, 1f blå kärrhök, 1 varfågel.
01- 1 blå kärrhök, 1 varfågel.
02- 1 kungsörn, 1 stenfalk, 1 pilgrims-falk.

03- 1f blå kärrhök, 1 fjällvråk, 1 lärkfalk, 1 drillsnäppa, 3 varfågel.
04- 2 knölsvan, 2 blå kärrhök, 2 fjällvråk.

Näset-St.Lindesjön

97- 1 duvhök, 1 varfågel.
99- 1 bivrak, 1 fjällvråk, 1 kattuggla, 1 varfågel.
00- 1 rop kattuggla.
01- 50 prutigås, 2 lövsångare.
02- 8 prutigås, 2f bergand.
03- 1 kungsörn.

Storåbadet

95- 1 trädlärka, 1 blåhake, 1 snösparv.
96- 4 skogsduva.
97- 1 kärrsnäppa, 1 dvärgbeckasin, 1 havstrut.
98- 2 knölsvan, 1 mindre hackspett, 1 lövsångare, 5 skäggesmes.
00- 1 lärkfalk, 12 skäggesmes.
01- 1 kungsfiskare.
02- 1 gulärta, 1 gransångare.
03- 1 bläsgås, 1 duvhök, 8 vinterhärpingar.

Sotaren-Värningen

95- 1 skärpiplärka.
96- 29 skäggdopping, 1 brunand, 1 fiskgjuse, 1 duvhök, 1 strandskata, 1 dvärgmås, 1 skärpiplärka.
98- 2 smålom, 2 lappsparv.
99- 1 smålom, 7 storskarv, 1 havsörn, 1 duvhök, 1 fiskgjuse, 1 stenfalk, 1 lappsparv.
00- 15 storskarv, 1 skärpiplärka, 1 nötkräka.
01- 17 storskarv, 5 skärpiplärka.
02- 13 storskarv, 58 vigg, 1f bergand, 1 lappsparv.
03- 5 storskarv, 1 drillsnäppa.
04- 7 storskarv, 1 fiskgjuse, 1 drillsnäppa, 1 skärpiplärka, 1 lappsparv.

Västvallå

- 95- 1 blå kärrhök, 1 stenfalk.
- 96- 4 blå kärrhök, 15 brushane, 1 busk-skvättå, 14 hämpling.
- 97- 2 blå kärrhök, 1 fjällvråk, 1 skogsduva.
- 98- 6 blå kärrhök, 1 duvhök, 6 fjällvråk, 1 grånsångare (kompletteringar).
- 99- 1 blå kärrhök, fjällvråk, 1 varfågel, 600 stare.

- 01- 3 trädpiålråka, 1 varfågel, 02- 16 ormvråk, 1 morkulla, 1 varfågel.
- 03- 2f blå kärrhök, 1 fjällvråk, 1 gråspett hörs, 1m mindre hackspett, 1 varfågel.
- 04- 1 storskarv, 3 blå kärrhök, 1 lövsångare, 1 varfågel.

Sörbysjön

- 95- 2 blå kärrhök, 1 duvhök, 1 lövsångare.
- 96- 2 brun kärrhök, 2 blå kärrhök, 1 vattenrall, 1 mindre hackspett.
- 97- 2 blå kärrhök, 1 duvhök, 1 stenfalk, 1 grånsångare.
- 98- 2 blå kärrhök, 1 duvhök.
- 01- 1 blå kärrhök, 1 kattuggla.
- 02- 4 vitkindad gås, 1ad havsörn, 1 kungsörn.
- 03- 2f blå kärrhök, 1 lärkfalk.

Rynninge

- 97- 1 duvhök, 1 varfågel.
- 98- 2 fjällvråk, 3 trädpiålråka.
- 03- 1f blå kärrhök, 2 skogsduva.

Gammelbo-flygfålt

- 00- 1par snatterand (dammen).
- 01- 1par årtå (dammen).
- 02- 1 berguv.
- 03- 2f småskrake, 1 duvhök, 1m orre.
- 04- 1 duvhök, 1m orre, 1 skogsduva.

Summering 1995-2004

Eftersom Birdwatch är en räkningsdag där antal fåglar och arter står i centrum så kan man väl kalla detta för en höstinventering av våra höstfåglar under en dag i kommunen. Vilka siffror det blir beror mycket på hur många lokaler som är bevakade under dagen samt väderförhållanden och sikten för vid flera tillfällen har dimman legat tät ånda fram på dagen. Många fåglar missar man nog också och stora flockar på långt håll kan vara svåra att arta och få rätt siffror på. Om man nu bortser från alla dessa faktorer och tittar lite på de siffror vi fått under de tio åren så kan man göra en del reflektioner.

Storskarven är en art som har kommit under de senare åren och var med första gången 1999 och som sedan dess varit med alla efterföljande år. Grågåsen är också en art som var med första gången 1996 med två ex och som sedan dess bara ökat i antal år från år. Tittar man på vadare så har ljunpipare och tofsvipa dominerat med varierat antal olika år. Tranan har uppvisat höga siffror vissa år men andra år nästan uteblivit helt, allt beroende av vädret. Vad det verkar så sker tranans flyttning tidigt under milda höstar.

Rovfåglarna har också varierat mycket med höga siffror vissa år som 2002 då det räknades totalt 133 ormvråkar och det totala antalet rovfåglar slutade på 192 fördelade på tio arter. Medan andra år som t ex 1995 då det räknades in 24 rovfåglar av sex arter.

Den högsta siffran för en art/arter räknades 2001 då bo/bergfink svarade för hela 9219 fåglar, en siffra som brukar vara för hela Birdwatch ett vanligt år. Vid Hagaberg räknades det detta år till ca 6200 bo/bergfink. Detta år var det enormt mycket bo/bergfink som ströckte söderut över hela Sverige och sammanlagt sågs närmare 1 miljon!

Ser man på de arter som antalsmässigt brukar dominera på Birdwatch så ligger bo/bergfink, björktrast, kanadagås, ringduva och kaja på topp fem listan. Vissa år kommer även grönsiska, gråsiska och stare in bland de fem antalsmässigt vanligaste arterna. Just staren är en art som vissa år kan uppvisa ett högt antal medan den vissa år nästan saknas helt. Staren som art har ju gått tillbaka kraftigt under de senaste 10-20 åren och vad det verkar har den fortfarande svårt att öka i antal. Likaså gulsparven som i år uppvisade den lägsta siffran hittills går tillbaka, som de flesta av odlingslandskapets fåglar. Tittar man på hackspettarna så kan man se att gröngölingen är den art där det ses ungefär lika många de varje år. Övriga arter visar varierat antal från år till år.

Vi får hoppas att fåglarna blir fler och att vi under de nästkommande tio åren får många fina obsar och att många vill vara med och bevakna så många lokaler som möjligt i vår kommun.

Ett stort tack till samtliga som någon gång har ställt upp och varit med på Birdwatch.

TIO i TOPP 1995-2004

1995		1996		1997	
Bo/Bergfink	3024	Bo/Bergfink	2959	Bo/Bergfink	1115
Kanadagås	564	Ringduva	896	Kanadagås	1002
Grönsiska	391	Grönsiska	648	Ringduva	543
Björktrast	299	Ångspiålräka	590	Kaja	424
Kaja	297	Trana	504	Björktrast	404
Grönsiska	291	Kanadagås	493	Stare	346
Gulspurv	285	Kaja	296	Gräsand	337
Ringduva	252	Grönfink	243	Grönfink	336
Kräka	166	Stare	222	Kräka	306
Sånglärläka	140	Kräka	213	Ångspiålräka	300
1999		2000		2001	
Kanadagås	1206	Ringduva	1707	Bo/Bergfink	1294
Bo/Bergfink	908	Bo/Bergfink	1275	Ringduva	617
Ringduva	750	Kanadagås	877	Kanadagås	596
Grönsiska	691	Stare	702	Kaja	581
Kaja	687	Kaja	501	Björktrast	430
Trana	446	Trana	431	Grönfink	389
Björktrast	325	Sädgås	363	Tofsvipa	387
Kräka	296	Kräka	312	Grönsiska	340
Stare	253	Grönfink	279	Gräsand	304
Ångspiålräka	232	Gulspurv	255	Kräka	296
2002		2003		2004	
Bo/Bergfink	9219	Ringduva	1853	Kanadagås	1937
Ringduva	1769	Kaja	1699	Bo/Bergfink	1417
Gräsiska	1617	Kanadagås	1515	Kaja	839
Kanadagås	1064	Bo/Bergfink	754	Stare	614
Kaja	806	Stare	629	Tofsvipa	525
Björktrast	774	Tofsvipa	575	Ringduva	413
Gräsand	653	Kräka	475	Gulspurv	302
Grönfink	457	Grönsiska	422	Kräka	279
Kräka	408	Björktrast	338	Grönfink	277
Domherre	378	Grågås	300	Björktrast	255
		2004			
		Bo/Bergfink	2620		
		Björktrast	1401		
		Grönsiska	1367		
		Kaja	1035		
		Ringduva	569		
		Kanadagås	547		
		Sädgås	449		
		Gräsand	428		
		Gräsiska	399		
		Ångspiålräka	378		

Tabell 2. Antal fåglar, arter, samt bemannade lokaler 1995-2004

AR	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04
lokaler	18	10	11	12	8	11	13	14	13	12
Arter	74	83	79	80	83	81	90	90	88	88
Antal	7178	9018	7349	9065	8769	7906	21261	11450	9260	12401

Tabell 3. Antal arter/lokal 1995-2004

Lokal	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04
Hagaberg	42	53	41	42	53	56	63	47	45	50
Sörbysjön	39	43	45	31	28	28	39	38	24	24
Sällingesjön	25	42	46	38	37	44	52	55	50	52
Västvalla	34	40	32	39	39	41	41	42	42	36
Storåbadet	30	33	38	39	42	27	27	34	31	25
Österhammarsjön	28	32	33	34	33	38	36	33	45	43
Sjömosjön	22	29	36	40	46	41	38	33	36	43
Ornkilen							39	41		41
Sotaren/Våringen	15	29		19	25	22	22	22	19	30
Näset, St Lindesjön	22	26	34	23	35	28	31	18	26	32
Albäcksåen		29	38	34	34	36	44	32	47	43
Bläsåsen	21		34	46						
Rynninge			25	31	22		33	23	30	
Nederby				29	29			20	16	
Spånga	31									
Storbron, Frötuna	26									
Stråssa	19									
silgdammar	15									
Oppåsen	15									
S.Norrby	15									
Sörängarna	15									
Mon/Näset-	12									45
Finnåkerssjön										
Gällingen	9					26	27	23	22	31
Gammelbo-flygfält										

Under åren 1995-2004 har 135 olika arter setts.

Trädlärkor på Valsjöheden

Lennart Sandberg

Valsjöheden är en tallhed till största delen belägen nordväst om vägkorsningen där vägen från Allmänningbo ansluter till vägen Morskogavägen. Heden är känd för att hysa trädlärkor. Det finns några enstaka observationer av trädlärkor från detta område under 1970-80-talet. På senare år har antalet observationer ökat. Anledningen till ökningen är troligen att det tagits upp ett antal stora hyggen på Valsjöheden. Det verkar som om hyggena inte bara varit gynnsamma för trädlärkor utan även nattskärnan har ökat i området.

Valsjöheden har på senare år blivit en nattlig träffpunkt för flera av deltagarna i fågelklubbens dygnsinventering. Det är möjligt att höra nattskärnan och trädlärkornas sång som lockar fågelskådarna. Klubbens dygnsinventering sker som bekant i månadsskiftet maj-juni.

I år bildade Jerry Andersson och jag ett lag och vi åkte upp till Valsjöheden och kom fram vid midnatt. Snart kunde vi höra den första trädlärkornas spela vid ett hygge. Vi bestämde oss för att åka runt i området och se om vi kunde hitta fler trädlärkor. Till vår glädje kunde vi räkna in sex trädlärkor som sjöng från midnatt till ungefär klockan två.

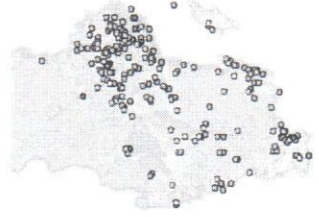
Den 2/6, veckan efter dygnsinventeringen, strålade Jan-Erik Malmstigen och jag samman vid Valsjöheden. Den här gången hade vi lånat upp en parabolmikrofon för att höra bättre samt för att kunna bestämma riktning till fågelns position. Även denna gång räknades sex lärkor in. Vi noterade att lärkorna

sjöng från klockan ett till strax efter klockan två. Sången slutade ungefär en kvart innan rödvingetrastarna började sin konsert.

Ett tredje besök gjordes den 13/6 även nu utrustad med parabolmikrofon. Den här natten var ljusare än vid de föregående besöken. Detta påverkade också sången som nu startade ännu senare och pågick under en kortare tid så att den var avslutad vid tvåtiden. Denna gång räknades fem sjungande trädlärkor in på Valsjöhedensområdet samt en vid vägkorsningen där vägen från Morskoga (ej Morskoga krog) ansluter mot vägen mot Näverkäret.

Sammanfattar man dessa besök så konstaterar jag att den bästa tiden på dygnet att höra trädlärkorna denna tid på året verkar vara från dygnets mörkaste del och fram till gryningen. Ser man till lokalen så skall det vara ett stort hygge ganska fritt från sly. På kartan, som finns på nästa sida, finns de hyggen inprickade som vi under dessa besök på försommaren hittade sjungande trädlärkorna.

Kartan nedan visar rapporterade trädlärkor i Svalan 20 maj-1 juli 2004

Tabell 4.
Antal individer vid de lokaler som har varit med vid Birdwatch 1995-2004

Lokal	95	96	97	98	99	00	01	02	03	04
Hagaberg	581	751	479	578	474	1033	8651	356	478	965
Sörbysjön	1066	2083	1383	773	587	587	1058	954	870	
Sällingsjön	388	1116	1052	560	1234	1193	1296	1398	1614	2042
Västvalla	1006	1747	730	1198	3003	693	1874	1288	1163	1209
Storåbadet	668	1053	629	1198	1838	689	1306	737	279	1316
Österhammarsjön	314	749	581	422	1044	512	1248	803	1442	1431
Sjömosjön	226	415	613	1236	1044	512	1171	835	1335	702
Orrkilen										698
Sotaren/Våringen	232	288		535	403	658	614	528	659	525
Näset St	334	248	217	142	270	344	1065	265	228	496
Lindsjön										
Albåcksån		568	423	992	504	830	1225	1390	776	1383
Blåsåsen	615		373	630						
Rynninge			869	1318		1057	1096	1210	969	
Nederby				681				894	395	
Spånga	681									
Storbron,Frötuna	200					311	164	302	157	314
Stråssa	123									
sligdammar	63									
Oppåsen	238									
S.Norrby	192									
Sörångarna	500									1654
Moon/Näsel-Finnåkerssjön	64									
Gällingen										
Gammelbo-flygfält										

Totalt har 1995-2004 runt 105 800 individer observerats.